

"Ve keza o habbe-i kalb için, pek çok hizmetçi vardır ki, o hâdimler kalbin hayatıyla hayat bulup inbisat ederlerse, kocaman kâinat onlara tenezzüh ve seyrangâh olur." izah eder misiniz?

Kalb çekirdeğinin imanla intibaha gelmesi ve salih amellerle inkişaf etmesi halinde, onun yardımcıları, hizmetçileri hükmündeki duygular ve hisler de inkişaf ederler. Buna örnek olarak hayalin inkişafı nazara veriliyor. İnkişaf etmeyen bir kalbin hayali, insanı boş hülyalarla, vehimlerle oyalarken, inkişaf eden bir hayal "şarkta namaz kılanın başını Hacerü'l-Esved'in altına koydurur."

İnsan için hayal aslında büyük bir sermayedir. Düşünmenin ve onu takip eden terakki yolculuğunun da ilk adımı, ilk basamağıdır. Bu hakikati bizzât Üstadımızın ifadelerinden okuyalım:

"Evvel tahayyül olur, sonra tasavvur gelir. Sonra gelir taakkul, sonra tasdik ediyor, sonra iz'an oluyor, sonra gelir iltizam, sonra itikad gelir." Sözlere-Lemeât

"Kocaman kâinat" ifadesi, inkişaf eden bir kalbin bu muhteşem kâinatı çok gerilerde bırakacak bir manevi üstünlüğe ve büyüklüğü ulaştığını ders verir.

Gözün, küçüklüğüyle birlikte, güneşlerde, yıldızlarda, denizlerde, ormanlarda dolaşması ve onların akislerini içine alması gibi, o hisler de bütün kâinatı tenezzüh ederler, dolaşırlar. Meselâ, sevgi hissi, yıldızları da sever, denizleri de; dağları da sever bağları da. Bu gezintiye arkadaşlık eden fikir ise bu seyahatten çok bereketli tefekkür meyveleri koparır.